

Производство чыпны, профессионал аруулануу азайтыр амалларын излегендиге

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Сёз ючюн, Ирина Буркону айтканына кере, былтыр профсоюзлары урунуу жаны бла инспекторлары предприятияда 151 тинтиу бардыргандыла, алада жоруклагыа 652 бузукчулук ачыкылганды. «Бизни инспекторла аныгылау ише артыкча уллу магъана береди. Алай анга да кырамай, былтыр иши жерлеринде ачыгылганы саны 6 процентке кёбейгенди. Битеу да бирге 2014 жылда ишленген жерлеринде 65 адамга чып тунгенди», - дегенди ол.

Социальный страхование фонду тинтиулеринде ачыкылганыча уа, былтыр производствода профессионал аруула тапканланы саны азайганды. 2013 жылда аллай алтаулан болган эсе, былтыр а - жылап бири. «Алай, мен ажал этгенден, ол тинтиуле тынгылы бардырылмаганылары бла бай-

ламлыды», - деп кошшанды Ирина Игоревна.

Хамид Пшукв келтирген шартлагыа кере уа, быйыл производствода 31 адам ачыганды, кёбюсю (17 адам) Нальчикни предприятияларында. «Иш юсюнде ючеулен ауур жаралы болганды», - дегенди ол. Докладлагыа тынгылагандан сора, алада айтылганы эсге алып, эсгертиуле кыбыл керюлгенди.

Бзы бла Москва областны жер-жерли самоуправление советни законодательный башламчылыгы сюзюлгенди. Ала «Бир-бир ишлеге лицензия берууну юсюнден» закону 12-чи статьясына тюзетиуле хазырлаганды. Анда сёз пиротехника затланы юслеринден барады.

РФ-ни МЧС-ини КъМР-де Баш управленийыны таматасыны орунбасары **Мухамед Хажикаров** аныгылап, артык уллу

болмагын фейерверкени (1-чи, 2-чи, 3-чю классы), ол санда бомбочкаланы да, хазырлауыа, асырауыа, сатыуыа энчи лицензия берилирча этерге белгиленди. «Ол а пиротехника затланы хатасындан ачыгылганы саны юстени бла байламлыды», - дегенди. Тюзетиуле кыбыл керюлгенди.

Кенгешге кыатышханла муниципал власть органланы айнытуугыа уллу кыйын салганы ючюн Терк районну администрациясыны алгынны таматасы **Максим Паноговну** КъМР-ни АСМО-суну Сыйлы грамотасы бла сауугаларгыа оюулашканды. Адан сора да, Прохладный шахарны муниципал кыулукчуларына АСМО-ну бла ВСМС-ни сыйлы грамоталары берууну тюзге санагандыла. Жыйытууда башха вопрослагыа да кыаралганды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

ЖЫЙЫЛУУ

Профсоюзланы бюжюнгю борчлары - урунганланы жашауун изилдендируге кошумчулук этуу

Сатыу-алыуда, аш-азык хазырлауда ишленгенли, хайырлануучуланы кооперацияланы бла предпринимательлени «Торговое единство» атлы россейли профсоюзларыны республикалы комитетини бу юнледе болган жыйылыуларында алааны ишлерини эселлери чыгарылгандыла, 2020 жылга дери да борчла салынгандыла. Анга КъМР-ни Профсоюзларыны федерациясыны башчысы Фатимат Амшкова эмда республиканы промышленность эм сатыу-алыу

министри Залимгери Губашиев кыатышкандыла.

Марита Бекалдиева бек алгыа быйыл кыралда сатыу-алыу сферада профсоюз кыралганлы 110 жыл, «Торговое единство» ишин башлаганы да 25 жыл толганын белгилегенди. Ол чертгенича, арт кезиуде кыралда, республикада да торлениуле аслам болгандыла. Профсоюзланы баш борчлары не заманда да урунганланы эркинликлерин кыоруулау, законла кыалай толтурулганыларына кыарау эди.

Бюжюнкюде алааны муратлары, кыралда болумну эсге ала, халкны жашауун игилдендируге кошумчулук этуудю, социальный тенгизликни азайтууду. Аны ючюн власть органла эмда иш беруучюле бла байламлыктыла кючленеди. Алай бла профсоюзла экономика кризисден жангыз да урунуу сфераны жангыртууну юсю бла кытуулугыа боллугуна ишкисидиле. Ала кергюзтген амалланы РФ-ни

Правительствосу кыбыл кергенди эмда ала кризисге кыажуу программага киргенди.

Марита Хажмуридовна билдиргенге кере, гитче предприятияла аренда азайтылганды, телеуени асламырак заманды ичинде берирча этилгенди, алагыа контроль этген органланы тизмеси кысыкартылганды эмда бу жаны бла жангы жоруктыла кийрилгенди.

Дагыда бир ахшы жангылык - бу жаны бла жетишмилли ишленген сыйлы грамотала бла сауугаланырча, алагыа «Сатыу-алыу сыйлы кыулукчусу» деген ат атырча этилгенди. Ол а артада алагыа урунууну ветераны болургыа онг берликди.

Марита Бекалдиева бу проблемалагыа энчи эс бурганды: кеп ишчиле бла келишимле тауусулмайдыла, алааны законду эркинликлери толтурулмайдыла. Алай болумгыа тышгынлени асламысы ишлерин тас этмез ючюн тынгылап турадыла. Про-

фсоюзла алагыа болушургыа хар заманда да хазыр болганларын унутмазгыа керекди. Предпринимательлени талайыны да урунууну кыоруулау юсюнден артык билimler жокду. Сора, кепле иш хакылары «конвертледе» берууну сайлайдыла. Ол а алааны артада пенсияларын кырауда, больничнылерин бла отпускнойларын телеуде кеп чурум туудурады. Ала бла иш да тохтаусуз бардырылады. Ала аныгыларгыа тийишлидиле: биз алагыа кыажу турмайбыз, - деп белгилегенди ол.

Келир заманнга борчланы юсюнден айтканда, урунуу коллективде профсоюзлагыа киргенлени санын кёбейтирге, бютюнда бек жаш адамланы аслам кышаргыа белгилениди. Бу сферада урунганланы экономика эм усталык сейирлерин кыоруулауда предприятияла бла келишимле тауусургыа, алааны иш хакылары ёсөрча эм заманды телеуирча этерге тийишлиди. Урунуу законодательство толтуруу ючюн да республикада Урунуу федерал инспекциясы бла байламлыкыда предприятияла законла кыалай ишленгенлерин контролда тутуу да энчи жерни алады.

Ахырында «Торговое единство» профсоюзну республикалы комитетини башчысын айырылуула болгандыла. Анга биягы бирча кюл керюруу бла Марита Бекалдиева сайланганды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфья. Суратланы ХОЛАЛАНЫ Марзият алганды.

Терроризмге кыажу кюрешде бир ниетлиликни кюнюне аталып бардырылган битеуреспубликалы митингни РЕЗОЛЮЦИЯСЫ

2015 жыл 3-чю сентябрь

Нальчик ш.

Биз, «Юйге да игилик!» деген Къабарты-Малкъар жамауат организация, Терроризмге кыажу кюрешде бир ниетлиликни кюнюне атап бардыргын эмда тюрлю-тюрлю политика, жамауат организацияла, урунуу бла урунууну ветеранлары, жаш телю биригиуле, бош граждандыла да дурус керген битеуреспубликалы митингге кыатышханла, Шимал Кавказын жеринде, ол санда бизни республикада да, халкыла аралы террористе этген кюйсюз аманлыкылагыа, алааны хаталарындан кыан тегюлгенге тюзюп туралмайды.

Шёндюгю дуняда экстремизмни бла терроризмни кенг жайыла, бютюн огурсуз бола барганы бизден кыаты мадарла этиуню излейди. Биз ол тюзю кюркюугыа бирча кыажу сюелирге, экстремистлени бла террористлени аяк тюплеринде от жанарча этерге керекбиз. Биз алагыа налат беребиз, зорлукну хар тюрлюсюню да аллында кыалкыан болуп сюелирге таукелбиз.

Терроризм, зорлук, артыкчылык арталыда гунч этилирге керекдиле деп, арасыыз айтабыз. Терроризмни бла экстремизмни жолун биз окыууу болуу бла, битеу миллетлени, конфессияланы, жамауат институтланы эмда власть органланы барысын да бириктириуу бла, бир бирни аныгылауу бла, бир бирге тынгылауу бла кесерге боллукбиз.

Биз республиканы башчыларыны, право низамны сакылауучу органланы терроризмге бла экстремизмге кыажу мадарларына, мамырлык эмда ырахатлык сакыланларына кыайгыргынларына ыразыбыз, алааны дурус кербебиз. Адамны керюп болмаулукуну, раса, миллет эмда дин айырылыкны биз терсейбиз, алааны экстремизмни бла терроризмни идеологиясын жайыуыа себеплик этгенлери ючюн керюп болмайбыз.

Биз, митингге кыатышханла, ата-аналаны сабийлерини келир заманлары ючюн жууапчылыкны сезерге, аны ата журтха кертичи болургыа, аны сюерге юйретирге, экстремистлени законсуз ишлерине кышуулмаз ючюн кюлдан келгенни аямазгыа чакырабыз. Республиканы жаш телюсюн а терлеи битеудуния динлени магъаналарын, ниетлерин да терс кергюзтюрге кюрешгенге, алааны кеслерини политика муратларында эмда байлыкларынын кёбейтир ючюн хайырланганлагыа ийнанмазгыа эмда кыажу сюелирге чакырабыз.

Мамырлыкны сюерге юйретген дин ниетледе мурдорланган жамауат жашаууну адеп-кылык жорукларынын адамланы акылыларына синдируу бириккен эмда жашнаган Россейни душманлары жарыгыа кюрешген зорлукну бла экстремизмни хорларгыа болушуркыду.

Башында айтылып келген шартладан хыйсап этип, биз, битеуреспубликалы митингге кыатышханла:

1. Шимал-Кавказын республикалы жамауатларын халкыла аралы терроризмге бла экстремизмге кыажу кюрешде бютюн кыаты биригирге, ишлерин бирге келишип барды-

рыргыа чакырабыз. Жаланда кючюбнозю бирикдирип, бир бирге танчакчылык этип хорлапчылыкны биз барыбызны да бир душманын. Кавказын халкылары бир ниетлиликлери, бир бирге кыарындаш бирден кыараганлары бла не заманда да айырмалы болгандыла. Бу жол да барыбыз да бирге биз кыйынлыкыладан кытуулугуубузга сёз да жокду.

2. Къабарты-Малкъар Республиканы Муслиманлары дин управленийасын исламны керти магъанасын, ол мамыр дин болганын аныгылауу жаны бла ишин тирилтирге, динни ниетлерин терсине буургыа кюрешгенге кыаты жууап берирге чакырабыз.

3. Аманлык ишлерин жашырын бардыргын бандит кыауумлагыа бла алааны мырзатакыларына, юйюрлерине да сёзюбюз былайды: сиз сайлагыан жол кёзкёрмезге элтеди. Кеч болгунчу, мамыр жашаууга кыайгызыз. Сизге аллай онг бериледи. Республиканы оюучулары, право низамны сакылауучу органла да бизни жаннет жерибизде мамырлыкны бла келишмилликни бир тюрлю зорлуксуз, кыан тегюлюуге жетдирмей, мамыр амалла бла жалчытыргыа итинеди. Акылыгызыны башгызызгыа кыйгызыз да, оюмул атлам этигиз.

4. Терроризмге кыажу кюрешде право низамны сакылауучу органла жетишимле этгенлерин да белгилемей жарамаз. Бандподпольени структурасы бла башчылык этген кыаууу мадарлары, мамырлык эмда ырахатлык сакыланларына кыайгыргынларына ыразыбыз, алааны дурус кербебиз. Адамны керюп болмаулукуну, раса, миллет эмда дин айырылыкны биз терсейбиз, алааны экстремизмни бла терроризмни идеологиясын жайыуыа себеплик этгенлери ючюн керюп болмайбыз.

Биз, митингге кыатышханла, ата-аналаны сабийлерини келир заманлары ючюн жууапчылыкны сезерге, аны ата журтха кертичи болургыа, аны сюерге юйретирге, экстремистлени законсуз ишлерине кышуулмаз ючюн кюлдан келгенни аямазгыа чакырабыз. Республиканы жаш телюсюн а терлеи битеудуния динлени магъаналарын, ниетлерин да терс кергюзтюрге кюрешгенге, алааны кеслерини политика муратларында эмда байлыкларынын кёбейтир ючюн хайырланганлагыа ийнанмазгыа эмда кыажу сюелирге чакырабыз.

Мамырлыкны сюерге юйретген дин ниетледе мурдорланган жамауат жашаууну адеп-кылык жорукларынын адамланы акылыларына синдируу бириккен эмда жашнаган Россейни душманлары жарыгыа кюрешген зорлукну бла экстремизмни хорларгыа болушуркыду. Башында айтылып келген шартладан хыйсап этип, биз, битеуреспубликалы митингге кыатышханла:

1. Шимал-Кавказын республикалы жамауатларын халкыла аралы терроризмге бла экстремизмге кыажу кюрешде бютюн кыаты биригирге, ишлерин бирге келишип барды-

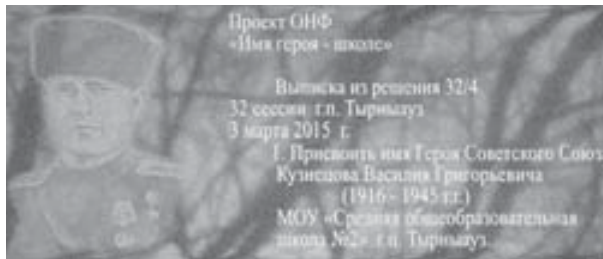
Митингге кыатышханланы атларындан **С. ШИБЗУХОВ**, «Юйге да игилик!» жамауат организацияны башчысы.

АКЦИЯ

Жигитни атын - школгъа

Халкъ фронтну КъМР-де регион бѐлюмю Билимни кюннде Търныаузузу 2-чи номерли школунда къуанчлы линейканы кезиунде бу окъуу учрежденияны музейине «Жигитни атын - школгъа» деген китапны сауғалаганды.

Аны бетлеринде СССР-ни Жигити Василий Кузнецовну юсюнден жа-

зылылды. Быйыл март айда уа бизни батыр жерлешибизни аты бу школгъа аталгъан эди.

-Китап бизге сауғаланганы артыкъда магъаналыды. Алай бла сабийле Уллу Ата журт урушда жоюлгъан аскерчилеге хурмет этгендиле. Къабарты-Малкъарда атларын ёмюрлеге сакъларгъа тийишли адамла энтта кѐпдюле, - дегенди ОНФ-ни регион штабыны сопредседатели Хутуйланы Любовь.

Халкъ фронтну КъМР-де регион бѐлюмюню пресс-службасы.

Форум

Шѐндюгю информация технологияланы онгларын толу жаратыргъа

Бу кюнледе Дагъыстанда бардырылгъан «РИФ. Кавказ» деген интернет-форум «РИФ. Регион-2015» битеуроссей проектни бир бѐлюмюдю. Анга РФ-ни субъектлерини информация эм коммуникацияла жаны бла къырал политиканы жашауда бардыругъа жууаплы къуллукъчула, уллу IT компанияланы келечилери, белгили блогерле да къатышхандыла.

Къабарты-Малкъардан бу магъаналы жыйылыгъа республиканы Басма эм асламлы коммуникацияла жаны бла къырал комитетини башчысыны орунбасары Къонакъланы Хасан баргъанды. Ол форумну магъаналылыгыны юсюнден анга къатышхандыла бла ушакъ этгенди.

жарашдырыргъа онг боллукъ эди. «Сколково» технопаркны генеральный директору Ренат Батыров а Къабарты-Малкъардан IT технологияла жаны бла специалистлени «Сколковону» «Стартап-турларына» къатышыргъа чакъыргъанды. Ол келир жыл жаз башында Краснодарда бардырыллыкъ-

ачыкъбыз», - дегенди Батыров. Информация технологияланы арасыны россейли бѐлюмюню директору Сергей Гребенников а бу отрасль бла кирешгенлени жангычылыкъла бла къысха заманны ичинде танышдырыу бек магъаналы болгъанын чертип айтханды. «Биз проектлерибиз бла шагъырей этгенден сора да, экономикада цифровой мадарланы айнытуу кереклиги юлголеде ангълатьгъа хазырбыз», - дегенди ол.

Эки кюнню ичинде уа информация къоркъуусулукъ, Рунетни

Дагъыстанны басма эм информация жаны бла министри Азнаур Аджиев оюм этгенича, конференцияны темасы, анга белгили экспертлени келгенлери да «РИФ.Кавказ» форумну магъаналылыгына шагъатлыкъ этдиле. «Шѐндюгю информация технологияла дуня башында кѐп къыралланы экономикаларын эмда социальный сфераларын айнытугъа себеплик этгендиле», - дегенди ол.

Министр акъыл этгенден, Шимал Кавказны республикаларыны келечилери кеслеринде былай жыйылыулары бардырыу юсюнден сагъшы этерге керекдиле. Алада уа кадрла хазырлауны, халкъны бу жаны бла билимлерин айнытуу амалларын сюзерге, интернет-технологияланы синдириу эм айнытуу жаны бла комплекс программаланы

ды. «Эки кюнню ичинде регионладан коллегалары бла танышыргъа, атлары Россейде, андан да тышында белгили экспертле эм инвесторла бла тубеширге онг боллукъду. Жаш адамла уа бу дуня къаллай кенг болгъанын, аны бир тюрлю чекле да тыймазлыкъларын ангылап, жашауда жетишимли болур ючюн не зат этерге кереклисине да тюрюнорюкдюле.

Андан сора да, хар жылдан да бардырылгъан «Стартап-тур Вилладж-Сколково» форумгъа да чакъырма. Анга IT компанияланы фестивали дегре да боллукъду. Ары битеу дунядан да информация технологияла бла кирешген предпринимательле жыйылычудула. Ол жаш адамлагъа айныуу жолун табаргъа болушур, инновация оюмлары ачыкълар мурат бла къуралады. Биз хар кимге да

айнытуу мадарлары, Интернет-де реклама эм башха магъаналы темала сюзюлгендиле. Форумну ахырында Интернетни айнытуу жаны бла институт Шимал - Кавказ федерал округну профилли министрстволары бла бирге Рунетни хайырлануу кенгертиу жаны бла программаны жарашдырыргъа, анга IT специалистлени къатышдырыргъа кереклисин белгилегенди. Ол а РФ-ни Президентини буйругъу бла къуралады.

Бу форумну тѐрелиге айландырып, аны хар жылдан да бардырыргъа мурат этгиле. Ол а СКФО-да информация технологияланы айныуу жолуна чыгарыргъа, информация къоркъуусулукъ жаны бла доктринаы синдирирге себеплик этерикди.

Шимал Кавказ кюн сайын

Окъуучугъа – эрттен азыкъгъа

Бу айда Ингушетияны Сагопши элинде республикалы сют-эт комплексде сют продукцияны линиясын иерикдиле. Болдургъан затны Ингушетияны окъуу юйлерине тапдырылдыла.

Биринчи партия - сют, кефир, къаймакъ, ряженка – беш тонна ёлчеми бла чыгарыкъды. Регионну башчысы Юнус-Бек Евкуров ГУП-ну таматаларына школла эм сабий садла бла келишимле бегитирге буюрганды.

Сагопшин сют-эт комплекс быйыл хайырланьргъа берилгенди. Аллыбыздагы кезиуде ол мал ёсдюрген эм бу ферма чыгаргъан продукцияны жарашдыргъан кластер боллукъду. Анда ийнеклени санын юч мингге жетдирилдиле. Мында мал аш да хазырларыкъдыла.

Дагъыстанда 146 минг тонна жюзюм жыйарыкъдыла

Келлик ийыкъда республикада аграрчыла жюзюмню жыйып башларыкъдыла. Дербент районда 40 минг тонна алъргъа муратлыдыла, Къякент районда – 30 минг, 12 мингден артыкъ тонна Магарамкент районда.

Бусагъатда Дагъыстанда жюзюм бахчаланы кѐбейтир ючюн уллу кюч салынады. Быйыл федерал бюджетден бу ишлеге 348 миллион сом бѐлюнгенди. 2020 жылгъа дери нанькъны битдирген жерлени 32, 5 минг гектаргъа жетдирилдиле, ол заманда битеу да 215 минг тонна жюзюм жыйарыкъдыла.

Вузланы бошагъанланы асламы - таксистле эм къара ишчиле

Ставрополь крайны парламентини сайтында басмалангъан информациягъа кѐре, бийик окъуу юйлени бошагъан жаш адамланы кѐбюсю алгъан усталыкъларын жаратып ишлемейдиле. Выпускниклени 70 проценти не таксистле, не къара ишчиледели.

Бу проблема кѐп болмай крайны парламентинде сюзюлгенди. Къызыу даулашла баргъан заманда депутатла оюмларын ачыкълагандыла. Ставропольде хакъсыз билим беруу жокъду, дегендиле ала. Сабийлени школгъа, садикге да ахчасыз салыргъа бек къыйынды.

Къабыл кѐрюлген бегимде халны тюзетирге кереклиси белгиленгенди. Вузланы таууханланы дайым къайгыларын кѐрюрге, усталыкъларына кѐре иш табаргъа болушургъа, деп жазылады документде.

Адыгъеяда – «Той полиция»

Адыгъеяны МВД-сы «Той полиция» бѐлюм кураганды. Аны борчу - кеслерни жюрютюулерни бла граждандланы жашауларына къоркъуу салгъан той кортежлени контролда тутууду. Аны юсюнден ТАСС-ха республикада ич ишлени министрствону башчысы Александр Речинский билдиргенди.

- Бѐлюмню къурау аллай кортежлеге къатышхандланы тыйгысыз, адепсиз къууанчланы тыяргъа себеп боллукъду. Россейге бу юлгюдю, - дейди ол.

Бу жангы бѐлюмню къауууна 40 полициячы киреди – ППС-ны, ГИБДД-ны, тинтиу органланы ишчилери, участковый инспекторла. Ала кортежни ызындан айланьрыкъ тюрюлдюле. Алгъаракъдан белгили болгъан маршрутланы контролда тутарыкъдыла.

Сапѐрла миналадан тала тошладан эки минг гектарны тазалагъандыла

Юг аскер округну сапѐрлары Чеченде миналадан бла тошладан эки минг гектарны тазалагъандыла, деп билдиргендиле бѐлюмню пресс-службасында. Ишле Итум-Калинс эм Ачхой – Мартан районлада барадыла. Алагъа 500 аскерчи къатышды, энчи техниканы 30 единицасы къошулганды.

Быйыл сапѐрла 2, 5 минг гектарны ариуларгъа керекдиле. Бююнлюкде план 80 процентге толтурулганды. Къар жауугъан, ноябрьге дери тазаларгъа 500 гектар къалганды. Бу къыйын жумушха жалаңда контракт бла къуллукъ этген аскерчиле къатышдыла.

Искусствога жол

Исса бизни культурабызда малкырагыла сюргондон артка кыйтхандан сора театры жангыдан ачылганы бла, аны «Таулада танг жарыйды» деген драмасы салыннганы бла кыялганды. Аны юсюндөн Маммеланы Ибрагим былай айтханды: «Боташ улу бла Атайланы Магоммет театры экинчи көрө отун тиргизирге биринчиле болуп суюлганды. Экиси да, урушха дери Москвада окугун актёрланы жыйып, жаш кыуумну да кышуп, жангыдан труппа кыуарга улуу кыйын салгандыла». Аны жолу театрга бошдан туюл эди.

Уруш жыллада Исса, колхозну малын кютюп, жер сюрюп айланнганын бир заманда унуталмай эди. Ол кезиуде

жарыйды» деген аны биринчи кесегиди. Экинчиси «Танг аласында» деп белгиледи. Ючюнчюсю – «Энди тобеширбизми?» Ол да, башха экисича, Малкыра театры сахнасына салыннганды.

Биринчиде автор бизни таулага революция келгенини юсюндөн айтады. Ол халкыда белгиле жигитлени Мусукаланы Ахматны бла Жабелланы Мусосну да чыгарганды сахнага. Оруслу шухёла болушуп малкырапыла, жаш – кыарт деп кырамай, бирден кетюрюлгенлерин кыргыткенди автор.

Экинчи кесегине да кечюргенди автор бир кыуум жигитин. Энди ала колхоз кыуарга, алыкыда жаңы болуп кыламан душманла бла кызауат, эпиле бла да ангылатуу иш бардырадыла.

жарыкы бардырадыла.

Драматургу бир энчилиги – аны чыгармаларында болгун романтикады. «Кыушла бийикни суюдиле» дегенде тауу жашла, кызыла, оруслу геологдан, инженерлерден ойренип, аланы ишлерин андан ары элтгенлерин айтады. Аланы акт төппелени башында учкан кыушла бла тенгешдиреди. Азатлыкны белгисине айланган кыуш пьесада романтикалы халны алады. Драманы жигитлери да, анга тенг болуп, жалаңда бийиклики излейдиле.

Бир жол пьесада баш рольдан бирин геолог Викторну сыфатын кыуарган Барзыйиланы Исмайылдан соргун эдим ол роль не зат бла эсинде кылаганды деп. Ол чам халда жууаппаса да:

Иссаны. Ол шарт да жаздырганды анга пьесаларын.

Ол кесин комедия жанрда да сынаганды. Аны «Солтанны кыдары» бла «Кенделенде той» деген пьесаларында жаш адамланы араларында халны, болумну чам, кюлкю бла кыргыткенди. Авторну пьесалары Москвада энчи кытап болуп да басмалангандыла. Ары сегиз чыгармасы киргенди. Аланы ол заманда белгиле жазуучула кечюрген эдиле орус тилге. Андан сора драматургу пьесаларына бютюнда кеп театр бурганды эс.

Бир жол «Кабардино – Балкарская правда» газетде басмаланган информацияда былай айтыла эди: «Дагыстанда Сулейман Стальский атлы Лезгин драма театр мындан алгач белгиле малкыра драматург, Россей Федерацияны искусстволарыны сыйлы кыуулачысу Боташланы Иссаны «Урланган жигит» деген пьесасына көрө салынган спектакльни кыргыткенди. Анга халкы бек суюп кыраганды...»

Исса бир талай заманы Малкыра театрга таматалык, сора Суратлау искусстволаны музейине да 18 жылны директорлук этгенин да сагыныргыа керекбиз.

Жырлагыа

бурулгун назмула

Боташ улуны биринчи кытабы – «Юрегимден жырайма» - Кыргызда басмаланганды. Назмулада Иссаны жашауга жаш адамча кыраганы эселенди. Алимиле айтханга көрө уа, бек ахшы тизгинлери Москвада М. Горький атлы институтда окугун кезиуде туугандыла. Ол белгиле окуу юйде тауу жаш окууру ыз кыуоп кетгенини юсюндөн поэт Беппайланы Муталип былай эсгерди: «Боташланы Исса институту ректору Владимир Фёдорович Пименовну суйген сохтасы болгунды. Жазуучуны мындан баргун жерлешерине аны атын терк – терк сагыныучу эди. Иссаны пьесаларына энчи кезден кыраганын да белгилей».

Поэти халкы чыгармачылыкны эркин хайырланнганы жазгынларын окуучуга бютюнда жууук этгенди. Кытапдан кытапха авторну адамны ич дунясына эс бургунды, жигитлери ич дуняларын ачаргыа, баям этерге итингени кырунгенди. Тилини ариулуугу, женгиллиги аны кеп назмуусун жырлагыа бурдурганды. «Эшитемисе?», «Батырбийиланы Омарны жыры», «Жалан сен», «Нальчик шахарым», «Мени Кыбарты – Малкыраым», «Сен мени умутумса» эм башхаланы республикада белгиле жырчыла айтхандыла. Баям, аны тизгинлеринде болгун мактам, жарыкылык, лирика келлендиргенди композиторланы да.

Арта Исса кесини биринчи жыры кылаи тууганыны юсюндөн былай эсгер эди: «Аны Орта Азияда турганда Совет Союзну Жигити Байсолтанланы Алимни юсюндөн жазгун эдим. Сөзлери, мактамын да жарашдырып, ол заманда Кыргыстанны Культура министрствосунда ишлеген Рахыланы Исмайылга элтеме. Ол а, республиканы жырычыларына берип, аны биле халкыга белгиле этген эди. Андан бери урууну, урууну жигитлери, сыймеликни, туугун жерими юсюндөн кеп жыр жазгунма».

САРАККУЛАНЫ Асият.

Юбилей

Театрны жакчысы,
сёзню да устасы

КыМР-ни, РФ-ни да культураларыны сыйлы кыуулачысу Боташланы Жарахматны жашы Иссага 6-чы сентябрде 90 жыл боллук эди. Ол малкыра поэзияны, театры да тарыхларына киргенди. Аны назмуларына көрө этилген жер халкыда айтылганлай турадыла, пьесалары уа кеп миллет театрга салыннгандыла.

кенделенчи партизанлага аш – суу тагыныан кепле бюгон да эслеринде таудыла», – деп жазганды аны юсюндөн статьяларыны биринде Занкишиланы Хусейин.

Немислиени республикадан кыстагандан сора Малкыра театр да ишлейди, ол кезиуде андан кеп жаш алгач аскерге, ызы бла урушха кетгенлери себепли Исса анда артык боллук туюл эди. Кенчюнчюлюкю мудах кюлнеринде да ол, искусстводан кенг болургыа излемей, Кыргызда сюргон халкыкыны келечилеринде кыуарлган «Кавказ ансамбль» кыуумда тепсегенди. Жарсыуга, аны ишин тыйып кыойган эдиле. Баям, андан сора барганды Боташ улу Фрунзедеги опера эм балет театрга. Анда администратор болады, труппаны бир ююнун да кыоймай кыарарга амал табады.

Гуртуланы Элдар ол шахарда окугун кезиуде театрга баргун оюнлагыа кыарарга Иссаны хайырындан киргенин, анда Кыулийланы Кыайсыннга да тобегенин арта статьяларыны биринде жазарыкыды. Баям, ол башхалага да эте турган болур эди аллай болушлук. Драматургу биринчи пьесасы – «Жамботну хорлануу» – Кыргызда тууганды. Алай анга белгиле келтиргенле уа башха драмалары эдиле.

Трилогия

Малкыра драматургияда биринчи болуп трилогия жазарга Геляланы Рамазан умут этгенди. Алай ол урушда замансыз жоюлганы себепли ахшы мурагына жеталмаганды. Исса уа аны ол ниетин толтурганды. «Таулада танг

Мында жангы жашауны ачыкылаганды Боташ улу. Улуу Ата журт урушну кезиуде жашырын кюрешни уа драматургу «Энди тобеширбизми?» деген драмасында керебиз.

Бюгонгю кез бла кырасакы, драматург бир тюрлю схемадан, революционерлени сыфатларын бирча кыуардан кыууламаганды. Алай 50-чи жылларыны ахырында, 60 –чы жыллада да былай трилогияны жаратылганы малкыра драматургияга улуу кышумчулук эди. Бек башы уа – Ата журтларына тансык болуп келген халкыга улуу кыууанч эди суйген жигитлерин сахнада кыргени бла өз тиллерин эшиттени.

Биринчи драмасыны аты – «Таулада танг жарыйды» – ол табийгатыны иши болуп кыламайды, революциядан сора башланган тюрленуени кыргыткюп да кыоймайды. Таулула, кенчюнчюлюкден туугун жерлеринде аяк тиреп, республиканы алгыынгы аты, даражасы да кыайтып, малкыра халкы жангырыу кюч ала барганын ачыкылагун чыгармады.

Романтикалы

жигитлери

«Кыушла бийикни суюдиле» деген драмасы да энчиди. Аны автор Тырнуузадыгы комбинат кыуарлганы жыыйрма жыл болганына атаганды. Аны жигитлери белгиле геологладыла. Мында да биз тарыхыбызны бир бетин кыргениз. Жаш кызы Вера Флёрова, молибденни табып, андан сора бизни таулада кыуарлган улуу ишге орус халкыны келечилери, таулула да бирча труппа, жангы жашауга аны кереклигиине ийнаа, ишлерин бет

«Хар адам да жашауунда бир жигитлик этерге керекди. Мен алай жашны сыфатын кыуаргунма», – деп, аны айтханды да сезебиз романтиканы. Ол, сөзсюз, Боташ улуны тенглеринде, андан сора келген Барзыйиланы жашларыны төлюсюнде да улуу жерни алганды.

Занкишиланы Хусейинни эсгеруене көрө, бир жол драматургдан былай соргандыла: «Сиз актёр болсагыз эди, кыайсы жигитни ойнарыкы эдигиз?» Исса, ышарып: «Абрекде» Таулуланы Асланны», – деп жууаппаганды.

«Абрекни» бла «Таулу кызыны жигитлиги» деген драмаланы баш сыфатларын да автор жашаудан алганды. Ала Кылабекланы Солтан – Хамит бла кыарачайлы партизан кызы Эркенилени Залихатдыла. Пьесага ол заманда халкы суюп кыраганды, аланы ажымлы кыдарларына жарсып. Экинчиси бир кыууум жыл мындан алгач, Улуу Хорламанга аталып, жангыдан салынган эди Малкыра театрга.

Драматургу «Сени жулдунгун батмаз» деген пьесасы уа Моттайланы Светланада сакланады. Автор анда кесини шухёу, кенделенчи жаш Батырбийланы Омарны урушда этген жигитлигини юсюндөн айтханды. Алыкыла ол сахнаны кыргенизди.

Тарыхха таяна

Драматургу чыгармаларында аны революцияга, андан сора колхозла кыуаруга ыразы болганы, жарыкыландырууга кыууаннганы шарт сезиледи. Сөзсюз, халкы сюргондон кыайтып, туугун журтунда жангы жашау кыуарганы келлендирмей кыаллык туюл эди

БАХЧАЧЫЛЫК

Манафны харбызга ушагун бадыражанлары

Османланы Манафха быйыл 95 жыл толду. Урушха дери Огыры Малкырада колхозладан биринде ишлеп турганды. Кенчюнчюлюкю да сынаганды.

Андан кыайтхандан сора кеп жылланы автобусда шофёр эди. Тау элден Нальчикке адамланы жюрюткенди. Бахча ишин а бир заманда да кыомаганды. Иели юлюшюнде кеп тюрлю жемши, кегет ёсдюреди.

Бююнлюкде да аны бардырады.

Бахчасында алма, кертме, эрик, шпалт ёседи. Манаф тахта кегетлеге да улуу эс бурады. Наша, бадыражан битдиреди. Кыуруда аланы урлукларын жерге салып, алагыа суу кыуоп турмайды. Салган кегетин жангытыргыа амалла излейди.

Жаз башында салган бадыражанларындан кыууумну голлерини букчуларын бирге кыоша кетип, жангы тюрлюсюн чыгарганды. Бирини ауурлуугу бир килограмм болганды.

Бояула да кызыгылдымладыла. Атына уа «Осман – 95» деп атаганды. Бичакы бла кесенг, харбызга окуна ушайды. Экинчи жыл а аны урлугун жаяргыа деп турады.

Алайды да, токъсанбешжыллык киши, жыл санына да кырамай, бахча ишин бардырады. Бардырганда да, сейир этерча.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Жетишим

Алтын эмда доммакъ майдалла бла къайтхандыла

«Горзеленхоз» кесини алаамат ишлери бла атын айтдырып келеди. Ма быйыл да анда къорешгенле Москвада «Orqanising Committee» къурагъан халкъла аралы кёрмючге къатышып, алтын эмда доммакъ майдаллагъа тийишли болуп къайтхандыла. Биринчини муниципалитетни бек иги продукциясы ючюн, экинчини уа экспозицияны дизайны ючюн алгъандыла.

1-чи сентябрьде Нальчикни культура эм солуп паркында Республиканы, Билимни да кюнлерине жораланып бардырылгъан кёрмючледен биринде мюлкню саугъаларын кёрюрге, къоллары бла тиерге да онг бар эди. Андан сора да, «Горзеленхоз», хар замандача, кесини сейирлик продукциясын келтиргенди. Ала ёсдюрген гюлле, юлкуюле, терекле шахарны орамларын, мекамларыны арбазларын да бек алаамат жасайдыла.

ХОПАЛАНЫ Марзият.

СУРАТДА: «Горзеленхозну» сатыу-алуу бёлюмюню таматасы Холамханланы Залим доммакъ эмда алтын майдалла бла.

Суратны автор алгъанды.

АЛТЫН КЪОЛЛУЛА

Чемерге жер-жерден сапарышле келедиле

Нёгерланы Байдуллахны жашы «Аслан республикадан тышында да белгили уста къоллу жашларыбыздан бириди. 2001 жылда анга «Россейни халкъ устасы» деген сыйлы ат берилген эди. Ол чакъда Москвада чыкъгъан «Тёпый дом» деген журналда басмаланган хапарда: «Бююнлюкде тюкенледе агъачдан ишленген чыракъла кёрлюк туюлсе. Аланы излеген Асланы мастерскоюна барсын. Анда аланы кёргенле сейир-тамашагъа къаладыла».

Кертиси бла да, ол ишлеген чыракълагъа къарай кетсегн, алада аллай бир тюрлю оюула кёресе, была адамны башына къалай сыйынадыла дерча. Мастерскойда, андан сора да, къабыргъагъа тагъылгъан сагъатла, тишируула алтынларын сакълагъан къюбюрчекле, бичакълагъа, къамалагъа

сатханбыз деп, энтта да келтир деп тиледиле, дейди уста.

Андан сора Аслан, тюрлю-тюрлю быччыла, бичакъла мажарып, кесини акъылына келгенча оюулары бла чыракъла ишлеп тебирейди. Бир жол аладан къауумун Нальчикде Суратлау искусстволаны музейини специалистлерине кёрюзтеди. Ала бек сейир этедиле, жашны ишин жаратадыла.

Сора кёрмюч къурагъа айтадыла. Токъсан бешинчи жыл декабрь айда ол иш боладыла. Жыйырма жети жыллыкъ устаны биринчи кёрмючюне республикалы газетлени келечилери да келген эдиле. «Заман» газетибизде аны юсюнден былай жазыла эди: «Бизни республиканы кёрмючюню тарыхында быллай иш болмагъанды. Аллай алаамат, ариу чыракъла биринчи кере кёрюзюледиле», деп.

Таулу устаны къабыргъалада тагъылгъан, стол юсюнде орнатылгъан тюрлю-тюрлю чыракълары не сыйлы оюулары да жасарыкъдыла. Аланы хар бирини энчи оюулары, бояулары - бир бирлерине арталыда ушамагъанла. Бу къадар тюрлю оюуну къайдан мажараса дегенимде, уста быллай

айтханды: «Алгъа бир оюуну энчи ишлейме. Андан сора аны тюрлендиреме, жангыртама, ахырында, биринде тохтап, аны сайлайма».

Аслан бу ишге юйренирге деп энчи окъуу юйге кирип окъугъан да этмегенди. Аллах берген фахмусуду. Аны андан ары айнытханлай турады. Агъач иш бла байламлы журналла, газетле окъуйду. Интернетте да киреди.

Арт жыллада мебель чыгъаргъан кеп цехле ачылгъандыла. Ала тапчанла, столла, шинтикле эм кеп башка затла ишлейдиле. Асланга аладан да заказла келедиле. Мен баргъанда, шинтиклеге таянчакъла эте тура эди. «Бир-бирле заказларыны суратларын кеслери келтиредиле. Кесинг ангылагъанча эт, дегенле да бардыла. Аланы да ыразы этерге къорешеме», дейди Нёгер улу.

Интернетни хайырындан Аслан этген затланы Америкада, Швецияда, Канада да кёрюп, алыргъа сюйгенлерин билдиргенле бардыла. Бир жыл а арап къыралладан бирине чакъыргъан эдиле да, анда алты ай туруп, ишин тындырып къайтхан эди. Энци адамла да этедиле заказла. Андан тышында, кеси оюмуна кере абериле да ишлейди. Чынар, эмен, къоз тереклени кеси суратлары да бек ариудула. Алай алагъа сейирлик оюула къошуусала, ала андан да айтат боладыла.

Эринмей ишлеп тургъан адамны сынауу, усталыгъы кюнден-кюннге ёсе барады. Ол аны ишинде кёрюнюп турады. Алгъаракълада Чирик кел тиересинде халкъ чыгъармачылыкны фестивалы бардырылгъан эди. Аслан кеси этген затладан элтген эди ары. Адамла анга бек бюсюрегендиле.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Магъаналы тема

Россейни нефти жетерикмиги?

Россейде поэттен уллуду, нефть а жаландан отун сырьё туюлюду. Анга бийик багъаланы хайырындан СССР-ни заманында биз къайгысыз жашуу къурайлагъанды. Арт кезиуде «къара алтын» кюч эм базаныулыкъ берип тургъанды. Бюгюндан, къалай – алай болса да, федеральный бюджетни жартысын жалчытып турады ол.

Алай Украинада ишле ючюн Запад эм сыйлы затыбызга керилгенди, бизни нефтянка-бизни санцияла бла къуршаллагъанды. Ала, экспертле айтханга кере, россейли экономикага сезерча урлукъдула.

Алаймыды ол? Биз неден къоркъурга керекбиз. Аны юсюнден Сколхоз илму эм технологияла институтну углеводородла чыгарыу араны директору Михаил Спасенный бла сёлешебиз.

Кесибизде болгъандан эсе, аслам сатабыз

- Михаил Юрьевич, биз деменгили сырьё къыралбыз, «къара алтынны» уллу запасларын къолда тутабыз. Ким чырмайды бизге чыгъарыргъа эмда сатарга байлыкъларыбызны?

- Кертисин айтсакъ, аллай бир нефть къырал да туюлюбюз. Бизде излеп табылгъан запасла дунияныкъылыны 6 процентин тутадыла. Къалгъаны уа – Венесуэлла, Сауд Аравия, Канада, Иран, Ирак... Аны бла бирге нефть сатыу рынокда биз биринчилебиз дерге боллукъду. Алты процент къысыдыргъыбыз бола турганлай, сатхан а онекини этебиз. Газ бла хал игирекди: запасларыбыз 25-27 процентдиле дунияныкъыладан. Былайда узакъ кезиудеге дери тынгысызлыкъ жокъду.

- Нефть бошаламыды?

- Угъай, алай туюлюду. Биз ала билген бош нефть тауусулады. Россейде табылгъан нефть – төрели нефтьди. Ол, специалистле айтханча, башы жабылгъан уруда жыйылганды. Юлкуюге Кюнабаты Сибирини келтирирге боллукъду. Анда нефтибизни 70 проценти чыгъарылады. Алай бу технологияны онглары аздан-аз болуп барадыла. Тюшоуну компенсация этерге уа амал жокъду.

Къазгъан урубозгъа тюшмезча

- Чыгъарыууну тюшоунун нек компенсация этерге жарамайды?

- Бош нефть жангы бизде угъай, битеу дунияда да бошалады. Алай биз финишге барындан алгъа чабып барабыз. Асыры кеп алабыз. Запасларыбыздан эсе аслам. Ол а къыйын себеге келтирирге боллукъду.

- Къалай бла?

- Бусагъатда ресурслары кеп болгъан къырал иги жашайды. Къыйын табылгъан къысыдырылгъа кечсеге а, байлыкълардан эсе технологияны магъанасы озарыкъды.

- Бизде уа технологияла бла хал къалайды?

- Биз компанияларыбыз къазгъан уругъа тюшерге боллукъбуз. Жангы технологияланы этерге сыймейбиз. Керек болса, сатып алыргъа дегендиле. Арт кезиуде дери тюз ма алай эди иш.

Санцияла башланганлай, къыйын чыгъарылгъан запаслагъа керекли технологияла Запад жолну жапханды. Биз шёндю Сколхозде дунияны бек иги университеттери бла бирге ишлейбиз. Аланы билимлерин жарата, жангы технология ниетле къурайбыз, аланы компаниялагъа беребиз.

- Тарихле бла ангылатыгъыз, ала не зат берликдиле?

- Битеу дунияда нефть алыууну стандарт коэффициентни – 30-35 проценти. Россейде – 20-дан кёбюрге. Норвегияде аланы шельфлеринде иш 50 процентге жетеди, 70-ни къайгысыз кередиле бююнлюкде. Биз чыгъарыууну 10 процентге ёсдюрсек, къыйынсыз жашарыкъбыз.

Америкада сланец нефть - ол таурухмуду
- Америкалыла сланец нефтьни табарга юйренгенлерни белгили болгъанда, биз нек сагъайгъанбыз? Бизде аллай нефть жокъмуду?

- Россейде болгъанча, жер башында да жокъду ол. Нефть магъаданлы Баженовская свита деген къаууму барды. Бу къвалыныкъдан битеу Кюнабаты Сибирини нефти жаратылганды. Ол бир кесиги бергенди, асламын а – угъай. Аллай бир «къара алтын» Россейни битеу къысыдырыкъларында да жокъду. Ишни башы, мында нефть жукъа капиллярлада олтурады. Аны къалай чыгъарыргъа боллукъду? Аны илму айтыргъа борлуду.

- Америкалыла юйренгендиле да сланец нефтьни чыгъарыргъа?

- Ала анга отуз жыл баргъандыла. Ахырында къатламны суу бла юзоуну технологиясын жарашдыргъандыла. Бизде олсагъат айтхандыла: Алаамат! Бу амалны хайыранып, биз Бажен нефтьни алабыз! Болмады бир зат да. Магъаданла башадыла. АБШ-да Шимал Дакотада Бажен месторождение барды. Ол Баженогъа ушайды. Алай къатланган хычинча салыныдыла. Эки нефть катны ортасында төрели коллектор барды. Ма ала андан аладыла «къара алтынны».

Баженде да бардыла 1-2 метр базыкълыгы бла аллай къатла. Баккенде уа 30 метрге жетедиле.

«Комсомольская правда» газет.

къынла, эшик-терезе оюула, тюрлю-тюрлю сувенирле керебиз. Ала барысы да агъачдан ишлендиле. Нёгер улугъа сорама: «Бу усталыкъга къачан, кимден юйрендинг?»,- деп.

-Къарт атам Осман агъач уста эди. Чайнашкъ суунда аны тирмени болгъанды, андан узакъ болмай горбежиси да. Ол отузунчу жыллада ишлеген тегене бююнлюкде мендеди. Бир жол анама, ол а Гелястанланы Зулейхады, ишинден чыракъ бередила. Анга къарай кетип, аллай бирин ишлер акъл этеме. Къолумда болгъан инструментим а жаланда бир ференк бичакъ. Анам келтирген чыракъны оюуларында да къарайла, кесимча да къошама, сора экинчи кюн бошайма. Лак бла да сюртеме. Сора элтип Нальчикде тюкенледен бирине салама. Юч кюнден барсам, аны экинчи кюн окъуна 250 сомгъа

Басма

Жашауда аллай төрө барды, фахму бизни арабызда болган кьадар, бир аны ёмюрлюк сунабыз. Алай бу Жер жюзюнде хар жаны болган зат кетеди, дунья, табийгьат суратла да тюрленедиле.

«Жырчы жангызлык нотасын шатык эшитдириу ючюн, төгерекни гармониясында ычхырырга керекди, - дегенди кеси заманында закий Къайсын эм бек суйген поэт Федерико Гарсиа Лорка. Насыпха, аллай бийик ноталаны алалганла бизни халкъда да болгандыла.

Аладан эди биринчи профессионал таулу жырчы Бепайланы Сергей да. Анга быйыл сексен жыл толлук эди. Бу датагьа жоралап, Мария бла Виктор Котляровланы издательстволарында «Живой голос Балкарии» деген маганалы, аны багьалагьанланы жюрек сёзлеринден толу китап басмаланганды.

Бу жыйымдык дунья жарыгьын көрюрюне себеплик этгенле уа жырчыны юй бийчеси Бепайланы Роза бла библиограф Махийланы Азиза болгандыла. Аны бетлеринде көргюзюлген бир кьауум шарт, эсгеруу бла окьуучуларыбызны да шагьырей этерге бебуз.

Малкьарны кёк таулары – аны жырларында

Бек алгьа жырчыны юсюнден бир – эки сёз. Бепайланы Маштайны жашы Сергей Тёбен Чегем элде туугьанды. 1956 жылда Кьыргьызыны кьуяр музыка – хореография училищесин тауусуп, халкь туугьан жерине кьайтханындан сора Кьабарты-Малкьарны Кьырал филармониясыны солистини кьуулугьуна тохтагьанды. Кьадар арта анга радио бла телевиденияны оркестринде, хорунда ишлерге да буюрлукьду. Сёзсюз, мында урунган заман артисте энчи, уллу сынама эди, аны бла бирге уа уллу насып да.

Бепай улу жыйырманчы ёмюрюно экинчи жарымында Кьабарты – Малкьарны жырчыларыны араларында аты айтылган, жамауат сыбын – намысын бийикге көтюрген инсанладан болгьанды. «Кесинден айырып, жарык сезимлени башалагьа саугьалай билгенни эм насыплыгьа санаргьа боллукьду», - дегенди кесини заманында французлу жарыкьландыруучу Д. Дидро.

Сёзсюз, Сергейни аллай кючю-кьарыуу, ачыкьлыгьы да бар эди. Аны юй бийчеси Розаны эсгеруулеринде бу тизгинле да анга шагьатлыкь этдиле: «Сергей турушунлай кеси да байрамгьа ушай эди, жарыкьлыкьны кьатындагыладан кьызгьанмагьан. Андан болгалгьанды ол адамны жюреги, кьылыгьы, жашауу да».

Аны ариу ёню республиканы хар юйюнде кьыркь жыл чакьлы бир заманын терк – терк эшитилингенлей тургьанды. Совет Союзда Сергей гастрольла бла болмагьан шахар хазна кьалмагьанды. Ол концертледе уа жырчы миллет төрелени, культураны пропагандасын тири бардыргьанды деп базыны айталлыкьбыз. Аны репертуары кёп жюз аламаат чыгармадан кьуралгьанды.

«1957 жылда Москвада Кьабарты – Малкьарны декадасыны ачылууна аталган байрам концертде Сергей

«Гапалау» деген бурунгулу малкьар жырны айтханды, - деп эсгереди артистин юсюнден Россейни Композиторларыны союзуну члени Юлия Карданова. - Москвачыла анга ёрге сюелип кьарс ургьандыла. Кёплеге, бютюнда тауулагьа, ол тарых магананы тутхан болум эди, нек дегенде алагьа ёз жерлерине кьайтыргьа эркилик берилгенли алай кёп заман озмагьан эди».

«Москвадан кьайтханында, анга Нальчикде миллет жигитгьа тюбегендиле, - дейди сёзюнде КьМР – ни искусстволарыны сыйлы кьуулукьчу Асанланы Кулина да. Бир тишируу а, чабып барып, жиялап, аны аллында тобукьланды. Бусагьатда биз анга фанатка дерик эдик. Сергей а, адамла аны чыгармачылыгьын суйгенлерин, излегенлерин билгенликге, аллай бирге жетергин сакьламагьанды, анасына зат болуп, анга ачы халар келтирген сунуп абызырагьанды. Жюрегинден шорха сууча, толкунча ургьан жырлары ючюн аллай уллу махтаулагьа тийишли болгьанына уялган этгенге окьуна ушай эди ол».

Декадагьа кьатышханы ючюн СССР – ни Баш Советини Указы бла Бепай улуну «За трудовую доблесть» деген даражалы майдал бла саугьалагьандыла. Жашха ол кезиуде жалаанда жыйырма эки жыл толгьан эди.

Китапны бетлерин ача, жырчыны чыгармачылыкь жолунда кёплеге белгисиз бир шартка тюбейбиз. Музыка училищени окьуучусу болган заманында окьуна ол академиялы вокалда кьарыуун сынап көргенди. Аны диплом программасында Чайковскийни, Рубинштейнни, Вердини операларындан арияла, Григни, Рахманиовну романслары көргюзюлюндедиле. Быланы барысын да Сергей онтогьуз жылында эшитдиргенди!

Бепай улугьа «малкьарлы Муслим Магомаев» дегендиле. Аллай тенгешдириу кёпню белгилей болур. Аны бла

бирге Сергей Маштаевич, юйюрюю, юйюн эм алгьа салып, жууукь – ахуларына бек сакь кёздөн кьарагьанды. Анга Бепайланы Розаны «Кьадар манга насып саугьалагьанды» деген эсгеруу тизгинлерини окьусанг да тюшюнесе. «Сергей бек намыслы адам эди, тынгьсыз инсан. Аны ариу сёзлери жюрегими жылыта, андан ары да билеклик тапдырып турургьа кёллендиргендиле», - деп жазады ол.

Жырчы сабийлени бек суйгенледен, аланы кесимики, башханыкьы деп айырмагьанладан болгьанды. Не заманда да тазалыкьны, огьурлулукьну излеген, асыл адам, ол орамда чабып айланган, бурунчукьларын сюртюрге унутхан кирбет балачыкьланы кьююнуна олтуртуп, улпа этерге, серлендирге кюсегенди. Ала да аны бек жаратхандыла. Балала бла ойнагьандан зауукьлукь алып, жумушуна атланса, жашчыкьла бла кьызчыкьла, аны ызындан тизилишип, «Кечеле, кечеле», «Возьми меня в Балкарию», «Эльбрус красавец» деген жырладан сёзлени кьатлап: «Бизни дядя Серёжа жырлайды аланы!» - деп махтангьандыла. Аны юсюнден да айттады статьясында артистин юй бийчеси.

Аны бла сёлеширге, хапарлашыргьа, оюулашыргьа, сабийле угьай, абаданла да излегендиле. «Ол, тюз да мукьулдасча, кьатындагьыланы кесине тарханды. Аны игирек таный баргьаным сайын, фахмусуна, акьылына сейирсине, бютюнда уллу хурмет берирге кёлленгенлей тургьанма», - деп жазады Бепай улуну жерлеши, РФ – ни сыйлы артисти Бапыналаны Зариф.

Зарифни артист карьерасыны кьураулууна Сергей да себеплик этгенди дейик. Энди акьылбалыкь болган жашчыкь Огьары Чегемден Нальчикге музыка училищеге кирер мурат бла келеди. Экзаменде сени бу окьууну сайларгьа не зат кёллендиргенди деген соруугьа ол артист болургьа сюеме

дегенди. Аны чийин чыгарыргьамы огьесе игирек анылар мурат бламы устазла: «Кьаллай артист болургьа сюесе?» - деп кьатлагьандыла. Зариф а: «Бепайланы Сергейча жырлагьан», - деп жууаплагьанындан сора комиссияда олтургьанла аны ёнюн эшитирге излегендиле. Аудиторияны «Тебе, красавица», «Где же ты, я всё ишу тебя» деген чыгармаланы макьамлары отууну толтургьандан сора, Бапына улу училищени окьуучуларыны санына кьошулады. Алай бла ол бюгюн – бюгече да жыргьа – ююнга кьуулукь эте жашайды.

Отарланы Омарча, Алтууланы Зояча, Кьулбайланы Людмилача, Бепайланы Сергейча жырчылары болган халкь маданият хазнасы бла ёхтемленирге эркинди. Ол классикады, алтын хазнады, тарыхды. «Жаш артистледен Бепай улугьа Газаланы Алим бла Жанатайланы Салих жууукьдула», - деп белгилейди «Аны жыры эшитилингенлей турады» деген материалында КьЧР-ни халкь артисткасы Ирина Крымова. Хау, кертиси бла да, аланы ёнлерини толкунларында чынтты профессионалыкь, музыка тоналностьланы керекли мардалары туурадыла. Сергейни ызын тутханла, аны жолу бла барганла алай кёп туйюл эселе да, алай бардыла. Ол кьууандырган шарт болгьанын да чертеди артистка.

Бепайланы Муталип, тукум кьарындашына жоралап, «Жырчы» деген назмусун такьгьанды. Ол ариу тизгинле халкь жырчы Сергейни битеу жашауун туура баямлайдыла:

*Ненча жыр билсе жырчы,
Алай бир жюрек сырчы:
Бушууну бек селейтген,
Кьууанчы уа кёбейтген!
Насыбы тауда аны –
Ол жаныды тауланы.*

ЖАНГОРЗАЛНЫ Нажабат.

СУРАТ ХАПАРЛАЙДЫ

Тамамланган жумушла, адамла да эсимдедиле

Мен Булунгуда туугьанма, бюгюнлюкде да мында жашайма. Быйыл манга 93 жыл болады. Элдеде ара мюлкле кьуралып тебирегенден башлап элде, битеу Чегем ауузунда да болган ишле эсимдедиле.

Отуз экинчи-ючюнчю жыллада бизде колхоз кьуралады. Атына «Красный Октябрь» деп атайдыла. Таматасына Мусукаланы Алауну жашын Жанайны айырадыла. Ишин адамладан жыйылган малладан кьошла жарашдырып, аны бла башлагьан эдиле.

Ненча малын бар эсе да, аладан бир ийнек, беш кьой, бир эшек кьойгьандыла. Кьалганларын ара мюлкге алгьандыла. Ол заманда элде 14 минг кьой, 250 сауулган ийнек, 350 кьысыр тууар, 265 ат болгьанды. Арта

500 як да келтирген эдиле. Элни адамы алагьа кьарай эдиле. Хар кимге да иш табылгьанды.

Мен ахшы ишлери бла атларын айтдыргьан булунгулуланы эсгерирге сюеме. Аланы кьаууму бу суратдадыла. Солдан онгнга: **Кьудайланы Сагьыт, Сарбашланы Абдул, Кьалабекланы Ибрахим, Малкьондуланы Хашим, Сарбашланы Салах, Таппасханланы Амуш, Сарбашланы Исмайыл, Жарашууланы Мусса, Аппайланы Башир, Атаккуланы Харун, сюелип тургьан Сарбашланы Мажир.**

Сурат 1960 жылда алыннганды. Бюгюнлюкде бу адамла дуньяларын алышыпдыла. Жаннет ахулары болсунла. Ала барысы да эсимдедиле.

АППАЙЛАНЫ Магомед (Каммат).
Булунгу эл.

ГИБДД Профилактика - аварияланы кьоратыну себеби

Жолда жоруюно кьоркьуу-сузлугу жаны бла полициячыла сентябрьде аварияланы азайтууга бурулган профилактика рейдле бардырлыкдыла, деп билдиргендиле бизге ведомствону пресс-службасындан.

Быйылны озган 8 айында уа профилактика мадарланы хайырындан аварияланы саны 6,1 процентге, алада ёлгенлени бла ачыгъанланы уа 13,3 эмда 15,8 процентге азайтырга онг болгъанды. Тинтиуледен ачыкъланганчыла уа, жоллада кьаугалы болумланы кёбюсю кеф водителъден чыгъадыла. КъМР-де ич ишле министр

Игорь Ромашкинни буйругу бла бир ненча рейд бардырыллыкды. 3-4-чю сентябрьде «Сабий жолда» деген акция кьуралгъанды. Аны кезиунде акъылбалык болмагъанланы машинада жоруютоу жорукъла кьалай сакъланганлары тинтилгенди.

11-чи, 19-чу эмда 25-чи сентябрьде уа «Бахус. Праволары болмагъан водителъ» деген рейдле кьураллыкдыла. Ала эсирип, руль артына олтургъанланы эмда транспортну жоруюторге эркинликлери болмагъанланы ачыкълар мурат бла бардырыллыкдыла.

15-чи сентябрьде уа «Должник» деген акция ётерикди. Аны кезиунде уа жолда жоруюно жорукъларына бузукълукъла этгенлери ючюн административ жууапха тартылып, алай тазирни заманында телемегенле ачыкъланырыкдыла.

29-чу сентябрьде «Пешеход. Пешеходный переход» деген рейд кьураллыкды. Аны кезиунде да жалау баргъанла жорукъланы кьалай толтургъанларын эмда водителъле пешеходлагъа жол бергенлерин бла кьалгъанларын сюзерикдиле кьал.

Бизни корр.

Тюбешу

Сабийле жиямукъларын букьдуралмагъандыла

Терроризмге кьажау коршеде биригуюно кюннде РФ-ни МВД-сыны Нальчик шахарда управлениясыны полициячылары 15-чи номерли школда кьонакьда болгъандыла, деп билдиргендиле бизге ведомстводан.

Право низамны сакълаучула 10-чу-11-чи классланы окъуучулары бла тюбешуеде терроризм адамлагъа келтирген кьыйынылыккыны, аны кюйсюзлюгуюно, ачылыгыны юсюнден айтхандыла. Андан сора да, 11 жыл мындан алгъа бу кюн Бесланда бандитле 1-чи номерли школда

адамланы жесирге алгъанларын, бу бушуулу кюн анда ёлгенлени хурметине тохташдырылгъанын эсгергендиле.

Полицияны капитаны Инна Хутежева уа аллай болумгъа тюшген заманда не этерге кереклисин ангылатханды, «Сен

жесирге тюшген эсенг» деген китапчыкыла да юлешгенди.

Тюбешуе кьатышханла Бесланда ёлгенлени бир минут шумсуз туруп эсгергендиле. Ол терактны юсюнден хабарлагъан суратлагъа бла киногъа кьарагъанларында уа сабийле кёз жашларын букьдуралмагъандыла.

11-чи классны окъуучусу Гайылыны Марьяна Бесланын сабийлерини юсюнден назму окъугъанды. Ахырында уа школчула терактлада ёлгенлени хурметине кёкге шарланы жибергендиле.

Быллай тюбешуеде жаш адамланы терроризмни кюйсюзлюгюн ангылатадыла, сакъ болургъа юйретедиле. Аны бла бирге уа ала тёзюмлюкюно, бир бирге хурмет этуюно дерслерин аладыла.

Бизни корр.

Россейни Баш сюдюню оноуу

Не да этип кесинги кьоруулап кьутул

Россейни Баш сюдю гражданны не амал бла да кесини жашауун кьорууларгъа эркинлигин бегитгенди.

Алтай крайда жашагъан буреулен, кефли туюшоуде, кесин кьоруулай, анга чапханланы бичакъларын уруп тюшюргенди. Андан сора терк окъуна аны кьолуна алгъанды эм аны фатардан саулай ычындырмазгъа кюешген экеуленни ёлтюргенди. Хал белгиледи: терслигин айтхан бар, бичакъ, эки ёлюк.

Ол ишексиз олтурлукъ эди, алай уголовный ишле жаны бла сюд коллегия бир кьаууу шартны эсге алгъанды. Адамгъа сауутлу чабууллукъ баямды. Ол кеси да жаралы болгъанды. Бичакъны тартып алгъандан сора да, генезирле тохтамагъандыла. Алай эсе уа, сюдюню оюмуна кёре, аны эркинлиги бар эди не амал бла да кьажауланырга. Сауутну, бу ишде бичакъны, кьол кётюргенледен кесин кьоруулагъаннга кёчюу кеси аллына кьол узатыу бошалгъанына шагъатлыкъ этмейди, деп айтылады Баш сюдюню оноунда. Алай бла экеуленни ёлтюрген кишини ариулагъандыла.

«Комсомолканы» журналистлери быллай болумлада, сауутну хайырланып, уголовный статьялагъа тюшгенлени юсюнден кёп кере жазгъандыла. Кесин, не жууукъларын кьорууларгъа кьолуна бичакъ, балта, сенек алгъаны ючюн.

Былайда москвачы студентка Александра Лоткованы ишин эсгерирге боллукъду. Ол метрону станциясында травматика пистолетден аны нёгерлерин тую тургъан эркегыруулары атып ёлтюргенди.

Пауэрлифтингни чемпионкасы Татьяна Андреева анга артыкълык этерге кюешген кишини бичакъ бла ургъаны ючюн жети жылгъа тутулгъанды.

- Адвокат ишге бу оноу - иги себеплики, - дейди «Правовая защита» деген юрист араны баш директору Дмитрий Козлов. Жашауу багъасы жокъду, аны не амал бла да кьорууларгъа керекди. Эси-гидемиди нарт сёз: «Ючеулен сюд этсинле, тёртеулен этгенден эсе». Керти да быллай халда сюде, колонияда болгъан да игиди, ёлгенден эсе. Алай, Баш сюдюню оноун буреу, кьолуна сауут алып, кесин кьоруулай, бузукълукъга заран келтирип, жууапха тартыллыкъ туююлду деп аныларгъа жарарык туююлду.

Бу ишде кёп зат тергелликди. Сёз ючюн, жараланы халы. Ала кьачып баргъан аманлыкъчылары аркъаларына салынган эселе, сюдюню оноуу башха болургъа боллукъду. Огъесе сизни тонаргъа неда ёлтюрюрге угъай, бахчагъыздан алмала жыртырга киргенлени учуушкочу бла атып ёлтюрюени ачыкъ болса.

Авариягъа тюшюп, машинадан бичакъ бла чыкъланнатаргъа жарамайды. Ким биледи, ол эзилген эшикни ачаргъа келе эсе уа. Кеси кесинги кьоруулауун чегинден озаргъа эркинлик жокъду. Жашауу сакълау кёзге кёрюннгенге угъай, керти кьоркьуугъа келиширге тийишлиди.

Александр БОЙКО.

«Комсомольская правда»

Жандауулукъ

Следовательле интернатны тапландырадыла

РФ-ни Следствие комитетини КъМР-де следствие управлениясыны кьуллукълары Прохладныйде сакъат сабийле тургъан школ-интернатха мебель келтиргендиле.

Право низамны сакълаучула бу билим берген учрежденигъа шеф болушлукъну биринчи кере этмейдиле. Быыл а

ала школну тёрт окъу отуюн тап халгъа келтирирге оноулашхандыла. Бу интернатда 4 жылдан 18 жылгъа дери сауулукълары осал болгъан жаш адамла эмда 40 жылгъа дери акъыллары кем адамла турадыла.

Бизни корр.

Ыйыкълыгъа гараскан

КЪОЧХАР. Не тюрлю башламчылыкъга да ала-мат ыйыкды. Кьолгъа алгъан хор ишигиз бир тюрлю чырмаусуз толугуу бла кьалмай, сизге файда да келтирликди.

ТАНА. Сиз кьыйын, алай ышангылы жол бла барырга базынсагъыз, жетишили болмай кьаллыкъ туюлюсюз, саугъа кьоллу да боллукъсуз.

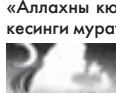
ЭГИЗЛЕ. Бу ыйыкда сизге кьыйын сайлау этерге тюшерикди. Эсигизге, жюрегизге тюшген амалны хайырланарсыз неда сизге берилген онгладан кьайсы игирек болгъанын ангылар ючюн кёп заманны тас этериксиз.

АЙЫРЫЧАБАКЪ. Кьадар сизге буюргъандан арха турмагъыз. Болсада жалаанда узакъ келир заманда файда берирге боллукъ проектлеге кьатышмазгъа кюешигиз.

АСЛАН. Мындан ары жашауугъуз кьалай кьураллыгын билмегенигиз сизни ауара этеди. Алай халкъда жюрюген бу акъыл сёз сизни эсигизге терк-терк тюшеди: «Аллахны колдюрюрге сюе эсенг, анга кесинги муратларыгиз ачыкъ эт».

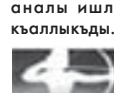
КЫЫЗ. Бир оюмда тохташалмагъаныгъыз сизге тюз амал табаргъа кьоярык туююлду, сиз тюз-тилмезлик жангылычланы бир бири ызындан этериксиз.

БАЗМАН. Ишчи нёгерлеригиз бла тёзюмлю, сабыр болургъа керексиз. Алайсыз арагъыз даур бла бошаллыкды. Юйюгозде да уллу кёллю болмагъыз.

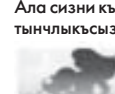
АКЪЫРАП. Не тюрлю тыйгычыча да сиз эркинликлеригизге бла правогъузгъа сугъанакълык этилгенгеча кьарарыксыз. Алай а баш этесиз. Башха магъаналы ишлеге заманыгъыз болмай кьаллыкды.

МАРАУЧУ. Жюрегизни бир бек кьыйнагъан эмда тынгысыз этген сылтаулары юслеринден сиз артаракълада билликсиз. Женгиллик этмезге кюешигиз.

ТЕКЕМЮЮЗ. Кысха заманнга бир башха жерге кетерге умут эте эсегиз, биргизге ахуларыгъызны алмагъыз. Ала сизни кьурда ачуландыргъанлай, тынчыкълык этгенлей турлукъдула.

СУУКЪУЙ. Шёндю муратларыгъызны кишиге ачыкъ этмезгиз иги боллукъду. Нек дегенде, жулдузла кёр-гюзтгенлерича, аланы юслеринден хапар бек терк жайыллыкды.

ЧАБАКЪЛА. Сизге не керек болгъанын уста билесиз. Муратыгъызга жетер ючюн, кьолугъуздан келгенни аямагъыз. Жулдузла сизни жанлыдыла.

Топалайчык

Моккаланы Тамерлан Вольный Аулда жашайды. Анга жети ай болады.

Эскертиш

Осал халлагга барыбыз да кыжау сөөлейик

Коррупцияга кыжау кю-реш РФ-ни Социальный страхование фондуну КЪМР-де регион бөлүмүнө баш борчларындан бириди. Правогга бузукчулук этилгендин заманында ачыкча, аны сылтауларын терк көтөрип ючюн, регион бөлүмдө кече, күн да ишлеген энчи телефон номер тохташдырылганды - **8 (8662) 76-02-40**. Анга республикада жашаганладан хар ким да сөлөшүп, улутха алганнын бла бергенин, башка бузукчулуктаны да юслеринден билдирге боллукчу. Билгенин,көргенин кыагытта жазып да бу адресге жиберирге онг барды: **360051, КБР, г.Нальчик, ул. И.Арманд, 5**. Тарыгыула Интернетни юсю бла да бу адрес бла жибериледеле: **info@ro7.fss.ru**. Регион бөлүмүнө сайтыны да энчи бети барды: "Обращение

граждан" деп: <http://ro7.fss.ru/136959/136960.shtml>.

Анга уа тарыгыууну сылтаууну юсюнден, тарыгыуу этгенни туктум атын,атын, атасыны атын, аны кыалай табарга боллугун да кышарга керекди. Ол шартла болмаган неда терс жазылган заявленияга, законодательствогга тийшлиликке кыаралмайдыла.

Ол излемлеге келишген битөу билдириуле тинтиледиле. Андан сора алагга «Россей Федерацияны гражданларыны обращенияларына кыаруну юсюнден» 2006 жылда 2-чи майда чыгарылган 59-ФЗ номерли федерал законнга көре мадарла этиледиле.

Страхование фоннда ишлегенле, уллу көллүк этмей, алагга болушханлагга жүрөк ыразылыкларын билдиредиле.

ТЫНГЫСЫЗЛЫКЪ

Низам тохташдырырга айтадыла

Ара базарны төгерегинде машинаны салыр ючюн белгисиз адамла стоянкада жер ючюн хакъ излейдиле, деп Нальчик шахарны жер-жерли администрациясына адамладан тарыгыуу письмола келгенлей турадыла.

Мэриядан билдиргенлерине көре, бююнлюкде хакъ алынган стоянка кыурапча арендага жер Толстойдан Ахоховага дери, Горький атлы орамны кесеги «Магистр» деген организацияга берилгенди. Машинаны салыр жерни багысы 30 сомду.

Толстой бла Ногмов атлы орамланы арасындагы Пачев орамда адамладан ача алып, стоянканы эркинликсиз хайырланганла бардыла. Болсада алайда жолну эки жанында да машинаны хакъсыз салырга жарайды. Ол санда Толстой атлы орамда Сабий стадионну аллында стоянка ючюн да төлерге керек туююлду.

Бусагытта машиналары саны көп болганы бла байламлы Нальчик шахарны администра-

циясында базарны төгерегинде кышакъ, хакъ алынган стоянкала жарашдырырча амаллагга кыаралады.

Бизни корр.

БЕЛГИЛИК

«Кыуанч» кыонакъланы кыуангырады

Долинскде, тюз да көлнү жагы асында орналган «Кыуанч» кафе татыулу ашарыклары бла атын айтдырганды. Шахарчыла бери келип ауузыларга бек сөөдиле, аны кыой, кыонакъларын да ма бу ашханага элтип сыйлайдыла.

«Кыуанчы» иеси Моллаланы Алим а чомартлыгы бла белгилди, торлю-торлю жандаурлук ишлеге тири кыатышады. Жыл сайын Республиканы бла Билимни кюнлеринде Нальчикни культура эм сопу паркында кыуаралган көрмючлеге да кыошумлай кыалмайды. Алайда окуна сау кыойдан уча хазырлайды, аны кеси кыолу бла юлөшөди.

Андан сора да, кафеде ишлегенле узун хант кыангала да кыурайдыла. Аны юсюнде болмаган ашарык а жокчу: эт, картоф,

бишлак, көгет хычинле, боза, жал бауур, шишлик, айран, гыржын, бөрекле...

Ма быйыл да 1-чи сентябрьде Алимни башчылыгында паркта уча этилгенди, хар алайга келген адамла уа аны бла эмда башха

аш-азыкыла бла сыйлангандыла.

ХОПАЛАНЫ Марзият. СУРАТДА: «Кыуанч» кафеде ишлегенле кеслери кыураган хант кыангаланы кыатында.

Суратны автор алганды.

БОКС

Умутландырган спортчу

Сербияда 17-18-жыллыкъланы орталарында боксдан халкыла аралы турнир бардырылганды. Анга Россейни жаш төлю жыйымдык командасыны санында бизни жерлешибиз «Элбрус» сабий-жаш төлю спорт школдан Темиркыанланы Беслан кыатышханды.

Ол 56 килограмм ауурлук категорияда сермешгенди. Жарым финалга дери Беслан нокаут бла Австриядан спортчуну, ызы бла Хорватияны келечисин хорлаганды. Анда уа Венгриядан Европаны биринчилигини эки көре призёру бла эриширге туюшгенди. Бизники кыаруун аямай кюрөшгөн эсе да, 2:1 эсеп бла кытдырып, ючюнчю жерге чыккыанды.

Быллай даражалы турнирде ол аны биринчи сынаууду, ары дери гөжеф «Юность России» деген эришиуде эмда студент союзу биринчилигинде кытханды. Экинчисинде уа эм иги боксчуга окуна саналганды, СКФО-ну биринчилигини да кюмюш призёруду. Аны тренери Гулийланы Маликди.

Анатолий САФРОНОВ.

СУРАТДА: Темиркыанланы Беслан тренери Гулийланы Малик бла.

Учредитель: Кыабарты-Малкыар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

**Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал**

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

БЕШПАЙЛАНЫ Муталип
(баш редактор оюнбасары)
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редактор оюнбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь)
САРАКУЛАНЫ Асият
ТИКАЛАНЫ Фатима

ТЕЛЕФОНЛА:

Редактору приёмный - 42-63-01. Баш редактору оюнбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламды информацияны эркиндиклерин кыоруула жаны бла Кыабарты-Малкыар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмага КЪМР-ни Басма эмда асламды коммуникация жаны бла кырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ОО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графикте көре 19.00 сагытта кыол салынады. 20.00 сагытта кыол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫЪАРГАНЛА:

Байсыланы Марзият - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарыны оюнбасары; Гельяны Валентина - (1, 2, 3, 5-чи бетле), Зезаланы Ляда - (4, 6, 7, 8-чи бетле) - корректорла.

Тиражи 2100 экз. Заказ № 1500

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5

электронный почтасы: elbor_50@mail.ru